

Kontrola zlostavljača i elektroničkom narukvicom: 'Cijena takvog sustava po danu ne prelazi 20 eura'

Taj sustav može dati signal za akciju čak i brže nego žrtva, pa nije jasno zašto ga i mi ne koristimo, kaže prof. dr. sc. Petar Veić

Piše: [Dušan Miljuš](#)

Objavljeno: 08. prosinac 2022. 12:02

Petar Veić

Ranko Suvar/CROPIX

U Hrvatskoj je tek u eksperimentalnoj fazi uvođenje elektroničke narukvice za prijestupnike koje su posebno bitne kad je posrijedi prevencija obiteljskog nasilja jer se na vrlo učinkovit način može tehničkim pomagalom provjeriti poštuje li zlostavljač mjere opreza. Na taj bi se način uštedjeli resursi policije, a u slučaju kršenja mjera moglo bi se efikasno represivno reagirati prema prekršiteljima. Upravo o tome, kao o jednom od rješenja, govori i naš sugovornik, prof. dr. sc. **Petar Veić**, predstojnik Katedre za kazneno postupovno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

- U svijetu već više od 20 godina egzistira elektroničko praćenje počinitelja, koje je moguće koristiti na više načina. Cijena takvog sustava po danu ne prelazi 20 eura, a daje signal za preventivnu reakciju bitno brže nego žrtva. Osim toga, on uvijek pruža obavijest, a žrtva to često, bojeći se osvete ili iz drugih razloga, izbjegava. Ono o čemu se po meni premalo govori jest prikupljanje podataka za obiteljsku anamnezu, što je osnova sudu za izricanje kaznenih i prekršajnih sankcija. To rade službe centara za socijalnu skrb. Najmanje dva istraživanja koja sam recenzirao u posljednje dvije godine govore da te službe sudu pružaju u prosjeku manje od pola odgovora na pitanja koja bi trebala biti osnova za izricanje sankcija. Pravo je pitanje kako sud uopće može bez cjelovite slike o počinitelju i situacije u obitelji donositi bilo kakvu odluku - smatra prof. Veić.

U stručnoj javnosti pojavilo se mišljenje da je potrebno utemeljiti tzv. dijagnostičke centre, koji bi se bavili isključivo prikupljanjem podataka o počinitelju i članovima obitelji u kojoj je prisutno nasilje ili je posrijedi stanje nužno za kaznenopravnu zaštitu djece i mladeži. Aktualni centri socijalne skrbi zbog opterećenosti i heterogenosti nadležnosti jednostavno nemaju takve kapacitete.

- U promišljanju najboljeg pristupa u prevenciji nasilja u obitelji osjećam i nedostatak pristupačnosti službi u neradno vrijeme, kad se obiteljsko nasilje najčešće događa. Možda bi bilo dobro na razini države imati telefon na koji bi se nasilje ili situacija koja dovodi do nasilja mogli prijavljivati. Nadalje, otvoreno je i pitanje nepostupanja nadležnih tijela kroz više godina radi ostvarenja zakonskih prava pojedinih članova obitelji. Brojni su slučajevi da jedan roditelj osporava pristup zajedničkom djetetu kroz više godina i da prijava nadležnima nije povod za izvršenje sudske mjere. To je naprosto neshvatljivo, ali takvi i slični primjeri nisu rijetkost.

Nisu rijetkost situacije u kojima se oca a priori gleda kao nasilnika. To stvara eksplozivno stanje iz kojeg može uslijediti samo najgore. Kod mnogih postupaka koji se vode zbog obiteljskih problema postupci su dugotrajni, asimetrični u duljini trajanja, što otvara mnogobrojna 'druga pitanja' čestitosti pojedinaca u tom sustavu - navodi neke od problema koji generiraju obiteljsko nasilje, gdje neki od najdrastičnijih slučajeva dovode i do femicida, teme kojom se bavimo.

Prof. Veić smatra da je drastične primjere nasilja među bliskim osobama pogrešno svoditi na jedan nazivnik.

- Pogrešno je u izricanju najtežih sankcija gledati slamku spasa, a zanemarivati sve one kriterije koje civilizirano čovječanstvo koristi u kažnjavanju počinitelja. Najlakše i najjeftinije je izreći kaznu zatvora od 40 ili više godina. To ne rješava problem. Nasilnik može biti osoba s duševnim nedostacima, osoba koja je počinila djelo uslijed teškog obespravljanja kroz ostvarenje prava u službenim postupcima, što dovodi do potrebe da se najprije 'pokrpa sustav', a onda procijeni je li on učinkovit ili nije. Aktualni sustav evidentno ima ozbiljne nedostatke - zaključuje naš sugovornik.

Hoće li ti nedostaci biti barem djelomično uklonjeni do kraja ove godine, do kad je najavljena promjena "paketa zakona" koji bi trebali spriječiti nove slučajeve femicida u Hrvatskoj? Možemo li iduće godine očekivati da će "crni niz" imati uzlaznu krivulju ili da će se ipak smanjiti, a teško je očekivati i zaustaviti, tek ćemo vidjeti. Ali nedvojbeno je da je zbog porazne statistike zlostavljanja žena svaki novi dan potencijalna prijetnja nekim novim femicidom. Tek ozbiljne analize pokazuju kako do nekih od njih nikako ne bi došlo da je sustav reagirao na vrijeme i kako je trebao.

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije